

Ese de date ori în septembrie

Joi și Domineca

Pretul pentru Austria
pe anii intregi . . . 14 fl. v. a.
pe jumătate de an . . . 10 fl. v. a.
pe trei luni . . . 3 fl. v. a.

Pretul României și Străzile
prin an întreg . . . 14 fl. v. a.
jumătate . . . 7 fl. v. a.
pe trei luni . . . 3 fl. v. a.

CONCORDIA.

DIURNALU POLITICU SI LITERARIU.

REVISTA POLITICA.

Pesta 30. jan. 11. fauru 1865.

Scrierile electrice din București soseau un'ă după alta despre schimbările întreprinse în securt restență în personalului consiliului ministerial. Cea mai importantă scire nici nu impartește cu data 7. fauru despre demisia ministrului-priședinte Cogălniceanu, care fusese sprijinitul celu micătoriu al guvernului ce face atât reforme salutare și mărești de la desfașurarea camerei boieresci înceoș. Nu potuș el sănătății evitări, pote fi că sprijinul dovedea față cu „preșesa” delatărând totuș formele constituționale și rigore cu care au purcesc într-o acte astfel i-a casinuit caderă. Fie cum va fi, și eu totuș să pătriam cu sperare la apările mesuri și la această barbată de stat, nu potuș să mă descoptă dorerea noastră ve-dieșă și ca din calamită unu sprijinătă de ăgeru și o nimică stătu de insufleță pentru binele patriei și alu națiunii sale. Sperăm și u vedu eră-să la temputul său în gîndurile Domitorilor, sprinindu-l cu svatul său celu luminat și contribuindu spre înaintarea fizice statului român.

Dupa o scire electrică din 9. fauru a. c. nouu ministeriu a compusu din urmatorii membri: Constant. Bostanu și ministrul-priședinte cu portofoliu de interne, agriculți și lucrările publice; Giorgiu Vereseni, de just. cultu și invetimantă; Ionu Stratu de finanță; generalul M. de robed; Ba-Lă-nescu de externe. Acceptău-se astăzi casea și programul nouui cabinetă precum și accestei mari și grăbită schimbările precum și

Aniversărui suriei la tronu a Principelui Cusa și totodată marca diușă a „Uniunii Principalelor” sărbaști și se astăzii anu en mare insuflare, precum vestescu scirile electrică din București.

La începutul acestei lune, cu conștincția unui balu de carte său întreprinse măre desordini în Taurinu; solii poterilor străine fusera insultați, încă și regale însuși, care apoi mahnită parafă indată capitală și grabi la Florentia, unde poporul primul cu mare entuziasmu pre regale său. Consiliul municipal de Taurinu care pre tempulu scandalosile scene nu astă moarcă una cuvenită neci pentru Regelie, neci pentru onoarea capitalei, voioșesc acum și astă indreptă gresielă, și votandu-o adresa regelui. Deputații însărcinatai de a prezenta adresa și u pleșeau la Florentia.

Susținuse parlamentul britanicu și au deschis în 6. i. Cuvântul tronului și de o deplina suinsemnitate sătul în privință poli-ticei generali cătu și a celor mai importante cestimi a le politicei interne.

Ruptura negociațiilor comerciali între Austria și Prusia e la usi.

Cameră de deputații senatului imp. de Vienna purcede cu barbată pr. celea apucată: ca pună mană pro teză randă cari rodu vechea împărătei a Austria, și fără de a face ministrul opusenește sistematic, starase totușă a li lumina calca și a îl dă împul-sul să inițiativă*, deci ce, camieră crede, el lipsește barbată de statul austriac. Spree acestu scopu rolul celu mai frumos eade a supră comitetul finanțarilor. Reducere bugetelor, apoi controlul camerei a supră ope-riajumatori administrative finanțare sunt o-ctiunile celu mari a supră caru' nu să po-putu face încă invela, între ministerii și ca-mera. — Scirea electrică din Viena în privință contribuționali personali ce apeseă bie'n Transilvania, va produce mare bucuria între locuitorii acestei țiere și anume între Români ca unii ce avea de a suferi mai mult de acesta sarcina nedreptă.

Din tabelo comparativă intormate pe 6 ani, adica de la 1857 pana la 1862 se vede curta, cum ca numărul locuitorilor crește treptat, astă purtruch pe cără anii mai multă se nașă decătu moru, cătu și peintru vînu multă răstăciu mai vîrtosu în Germania. Deci era inca o tabela, pe care o

* Statisticus Jahrbuch der Österreichischen Monarchie für das Jahr 1863. Herausgegeben von der k. k. statistischen Central-Commission. Wien, 1864.

**) Adosa 344 și 10/10 miliori patrate, peintră partile de milii se competa aici cu fragerii decimali.

Date statistică.

Domnul meu! Domnista vei fi sediuțu adesea, cum unu element în lipsa de date statistică sigure, autentice, său în neșapescă loru de acelen-ă, orbea în părerile loră și judecățile despre lucruri este mai importantă ca și orbul despre colere. Cetățanii de stat din Imperia, prin urme cu atât mai ver-tonu locuitorii unu dieri paralele precum a foa și a noastră avea până la anul 1859 cuvenit de ajunsu a se desvinu pentru neconsecuția datelor statistică neșaparătoare recorte peintre și să potu face cineva ideea chiară spre ea, în treble contribuțiumi, recu-tati, în partiriști tărilei în ecorii si districte, a comericului, industriali, a culturii preste totuș a- din caușă și regulaș vecină retinere asemenea date, adă cu că împărăția numai la favorita să ceai de aprobă. În dilăd nostru nu mai este astă. C omisiu-nă c. r. centrală statistică ce se întresește din spesele statului a data statistică monarhiei austriece de cătiva ani înoabe una rapidiește inainte, precum astă ceva nu se mai întâmplă niciodină, eanu anume A n a l e c e statistică și publicate pentru anul 1853 în a „1863” au naștătă și mai multă rea scuma la sciindă în Austria”. Am credută că interesate noastre provinciale, încă ora cere în modu imperativa, că din accea c. r. statistică se scotu pe sau c. editorilor Gazetăi noastre mai multă date statistică, dăcă care apoi se potu inchela fisecare după potere Judeașteală sa stăreă nostră de facia, săci la aceea se pote și vina preste noi. Deci mai naștătă de totuș voia reproducă în paralela (alatură) tablușă supradatoră patrate compătate după măsură-patrate dă urmă și a locuitorilor după numerarul c. r. urmă în anul 1862; adesea numai cu doi ani mai înainte.

	Mil. □ sestr. Nr. locuitoril
Austria de susu	344,458 * 1,733,866
Austria de deasă	209,47 713,503
Salisburg	124,52 146,075
Stiria (Steiermark)	390,19 1,075,622
Carinthia (Kärntn)	180,26 339,279
Carolina (Krain)	173,57 405,838
Triest, Gorizia, Gradizie, Istriu 138,22 551,860	
Tirolo și Vorarlberg	509,62 869,204
Boemii	902,85 4,992,092
Moravia	386,29 1,961,690
Stile'a	89,45 477,184
Galiția	1,364,06 4,309,118
Bucovina	181,61 494,211
Dalmatia	222,30 432,945
Lombard-Veneția	439,02 2,547,825
Ungaria	3,727,67 10,452,405
Croata și Slavonia	334,92 935,175
Transilvania	945,48 2,038,235
Transilvania (graniță) militara	581,00 1,100,921
	11,255,88 36,267,648

Să adescă: în 1. 1862, monarhia austriecă pe suprafață de urepedre și mulori date coincidește și triu și 100 miliori austri, patrate avândă și siese milioane două siseleci și și optă milii sise astă patredice și opă locuitorii celu ce probedi loru. Era dăca la acestu număr uvi adage și armătă efectiva, precum și pe cei străini, cari pe acela se aia și locuitorii loră în vîro tîra de ale monarhiei, atunci numărul sfidetelor esse 37,339,000.

Așa se bineștează a combina flacare cîtitor

mai de parte și a întrăbă de es., cum traiește în Bo-

mă* pe 90%¹⁰⁰ m. □ mai 5 milioane sfidete, era în

Transilvania pe 354 miliori (cătă remasă după

Paroșa) numai 2 milioane, în Moravia pe 386

miliori mai 2 milione, în Bucovina pe 222 miliori

438,000 sfideti și astă mai de arte.

Din tabelo comparativă intormate pe 6 ani,

adica de la 1857 pana la 1862 se vede curta, cum

ca numărul locuitorilor crește treptat, astă

purtruch pe cără anii mai multă se nașă decătu

moru, cătu și peintru vînu multă răstăciu

mai vîrtosu în Germania. Deci era inca o tabela,

domineca astă dimineață într-o altă tablușă

Princedinția se face la Ti-pogă Trattner Caroliana în stradă nr. 10, într-o casă de la 2. etajă, la de- dinctivă la Redacția „Gazetăi Etatului Stra-tă Seueră” (Zekker-Gasse). Aceasta e locul său de adreșă totă scrierile se publică închiriată, specifică, etc.

Sigură neținătoare și corăpun-țătoare nu este cu se prinsă. Scrierile sunt după legătură.

Prinza Izabella publicația său personală anăză cu so roșu 6, cruce de lăstă. — Una nu slăgătare costă 10 fl. v. a.

facem numai pe anii trecentă de la 1859 începă, adă- ca candu s'a perdută o parte a Lombardiei, Astă în anul 1859, (după len-aug.) au fost 35,295,014 loc.

* 1860 . . . 35,608,872 *

1861 . . . 35,928,330 *

1862, precum se mai arăta, 36,267,648 *

Aceste nume se întreagă preste totuș fără adunătore armatei și a străinilor săi veneticii înec-nedignații (neimpămetenii) să ne naturali- sată după legătură.

In totalul numărului locuitorilor totodată a- se aia mai în multe femei de către barbat, pentru că și sub acestea climele noastre în față care au se-nascu mulți princi de secună barbațesci ca de celu femeiesc, în Vîntă înse remană mai multă femei decătu barbat. Astă de ea, în 1862 sună naștă în tările din dîncălo de Laita (en Galitia, Bucovina, Venetia) (scrisitoare aducă fără acu-rene) princi de secună barbațesci, 455,436, dră de către femeiesc numai 429,740; totuș-i în sumă tota la locuitorii sa fosta 17,765,151 barbat, dră femeie 18,592,517 prin urme în monarchia în- triga cu 737,385 mai multă femei de către barbat. Totuș în acela anu se morțu preste totuș 67,624 înai; din carii 344,764 barbati și numai 311,485 femei. Apoi totuș can aducă proporție se observă în fa- cile sau. Laptele vîlăi, nume, desperanță, folorile nescoroci, focul, apă, ferul, reia și a constația mai multă victi de barbati de femei, Asă în scăzută ană de ea, s'a sunăciu 1075 barbati și numai 198 femei; de turbare morti 33 barbati, 14 femei; morți prin morococi 4420 barbati, 1400 femei; omorci (er- morde) 239 barbati, numai 75 femei, unici (eschagien) 301 și 44 femei; spandleriști 11 barbati, 1 femeie, din altele care nuconuște morți 198 barbati, 118 femei. Totem si epidemii, în coloră, de vesica (boala), de băla- locală, de băla comună morți mai multă barbati. Una singură rea este, de care moru numai femei, aducă în dorere nascerei; acăsta cîteva liniște relativă femei măre, anume pe a 1862 totuș în tările de prestă Laita numai de 2636 femei morți în patul nascerei (in lechia).

Se ne reținemore păcunie la Transilvania (de unde mi se pare că și pro cee mai multă cetățuri) numai în privire la impărăție supradată acela-nă, astă, precum s'a restaurat în a. 1861. Impărăția mai finală, mai brâa, mai neglijă și a mai naștătă altă, astă pără de impărății Germaniei în staturile ei mari și mințile. Eace cîteva exemplu.

Comitatul Clujău cu suprafață de 84% m. □

* ală Turda 830¹⁰⁰ m. □

* ală Alba de Josu 801¹⁰⁰ m. □

* ală Hunedoara 109¹⁰⁰ m. □

Celelalte comitate sunt între 20% și 68% patr.

Scăsuse Orastie 7½% m. □

* ală S.-Sebesu 5½% m. □

* ală Mereni 5¹⁰⁰ m. □

* ală Nocrichului 5% m. □

Celelalte scăsuse se mențină variajă între 25 și 75, cîteasă sasești numai între 9% și 40 miluri □.

Si apoi totuș și totă acelașă situație nu se iuri- dicătoarelor separate, cu cete de amplații, care se plătesc din suscetibila publică.

In Ungaria înca sunt dăi, în vîro 9 comitate mico celo mai mico înse stătă întră 17 și 22 miluri patr., erau întră 3 și 7 es. în Ardeală, dă contra-apoi în Ungaria cele mai multe variajă de la 40 pană la 100 și atâta plese sună la 192 miluri patrate, prește Pesta 180, Bâca-Bodrog 178, Maranușea 180, Satmaru 101½, Sabolo 103½, Biharu 192½, Aradu 104½, Temesiu 103, Torontală 119½, Garasă (Lagoseia) 91 m. □

Si poate ora cea impărăția ticaloră și multu strătojană a Transilvaniei să se mai naștina inca și din anul 1865 înainte?

Numerul amplerătoare de tîz ramurale și clă- sole sistematice*, prii carii se gubernă astă-dă Transilvania trece 2700. De ce și Transilvania împără- mită inteltește, acestu numărul de amplații iar' se preste capă de ajunsu, și o altă cete de „cete-

*) Adosa 344 și 10/10 miliori patrate, peintră partile de milii se competa aici cu fragerii decimali.

**) Adosa 344 și 10/10 miliori patrate, peintră partile de milii se competa aici cu fragerii decimali.

minatii și-a vedea de o alta cariera a vietii și nără cădă spre prezentata fieri.

Putea fi că cu atât ocașune vomu sădă și unele date privitorie la cultura materială și morală a locuitorilor.

B.

Lumen lui Horă.

II.

Scurta istorie a rescolei Românilor.

Rescoala tinerilor din Transilvania de la 1784, cunoscută sub numele de *tunera lui Horă*, în privința originea sale afișată ca îndepărtare și mai apoi, căruia contribuțile mai multă, nu se poate deci eschiva, la escasea acestor rescole.

Cauza îndepărtare; relațiuni românești și tinerilor din Transilvania și constituirea de servu și poporului roman și a bogăției în general; mai de apoi relațiuni domnilici a lo domnilui erarziale de Zlatna, din care s-a desvoltat nemediușolet rescoala poporului.

Trebuie să împinsim o detințorie tristă — dar adeseori istorică și mai presus de veruțe respectă — an să acuseasă instituțională de stat și la patricii male, ca caracteristica acei epoci, să acuseasă legile ei, să arătă tratarea cea putină crutătoare cu care națiunile domitorii în cursuri de secol s-a portată față cu un popor devinându-să apăsească. Dar această năsături să fie numai în Transilvania, în țara Europei? Vedeam aceste triste simptome ca o urmă a portării poporului tineru cauză mai grea de căuza în Transilvană.

Ce se atinge de relațiuni urbanilor din Transilvania în astă privință, trebuie să ne revocămău mitea tristei suvenire a rescoalei tinerilor din Ungaria în 1514, să conducărea lui Dossa, care, precum se spie, o devine vodă Tru Joas Zápolya, mai cu sănătatea potură ascetiță patrie, și totuși poporul și celu în totală lemnătină se aruncă în catușele cele mai nedreptăți și la iobagie prin artificii neumanii 14, 15, 16 din cucerirea VII. al Uradelus II. de la 1514, tineranii perpetua, ca și primă infișare printr-o său ordinata sub despătușirea liberă a domnilor de pamenți, și eschisa de la proprietăți pamențiale, afara de simbiori lagrău, seu nu potă avă altă proprietate. Pe tempul principilor naționali, legăturile se întreacă întărită apăriva și deținosește iobaginii, ceea ce mai multă o sentință Români apăsești, cel mai numeros în tieri, dar cări erau numai suferită atât în respecte politice că și confesionale, candi legătura o facea astă prea naționale româna, *la stăbi și condânsare* pentru că, în patria nu se numira nici întrate state, nici religiuni și nu este dintre cele represe, cu tăcă voie să se sfătuă *regari emulacioniști*. Tempurile mai trăie, legile și despătușile guvernului, cui și săpătă cu tempută *Marii Terestre* de gloria amintire, au usoratoru apăsa condiția a poporului tineru, și se stămpără tratări adică pregeță a domnitorilor de pamenți ce i apăsa, și nu făcea multă domni de pamenți magari cu instincție nobilă și sentinție umane, căci fata cu atractie iobaginii se portau în mod parintesc, în genere și tempulă a esseratu în astă privință o in-

fluenta imblănădită, — dar tăcă aceste fură numai *exceptione*, că *regula permanente remasă placută*. În atunci soareca română la fiecare pasul stăteau consilientă tristă a conditiei lui de servu, ca apăsa nu numai persoană lui ci și a copiilor și se estindea prete toti urmatori, sentimentul sărelor lui cel tristă finocă în tăcă viață sa, și astă stare a devenită în cursuri de secol, și pre iobagiu perpetuă care trăia numai spre binele altora, și la magulă șiici cea mai mică speranță că va să scape de nedrepăti, nu la radica de la pamantu. O astă-felă de stare a desvoltat și a captă naturalulm ură acesă tristă națională ce o au Români în contra Magyarilor, ca în contură apăsatilor lor, cea ce în secolul tineranu erau intăruți unde moșteni infișați prin scene sangeroase, și pre schiavice care prea unu moșteni sentință catinie, lu-conducă crudelitățile selbatice la ecceze extreme, cari nu totuștace nu se potușă.

Cauza mai îndepărtată; a rescolei tinerilor din 1784, la tăcă intăpărătă se înredăcinează în relațiuni iobaginii române, care erau condamnați a face servitie domnului de pamantu, comunitatul, a portă totuștace săracinii fieri, și totuștace a ramânăcă de la tăcă dreptățile. La crucea nemediulnică a rescolei a datu ansa aca impregnără și domnilor ură erarziale de Zlatna's exerciții fară de crutiare dreptățile sau domnilor, și că gravamele ecate d'în același ură se vindecă în cursuri de astă, ma devește totuștace.

Jobagii domnilui erarziale din Zlatna's, pentru desculție aspiru și apăsa și li se face parte de către oficiul domnilor parte de către celu cotușenii la recurea găverna, *mai cu săma de la 1784* — căsuți mai vecchi încă obvini — și *o faptă*, cumca Horă' incă în 1780, sub domnirea *Marii Teresiei* (care mor) la capelutul lui noam, anul acestuia — a făstă la Viena în casă consiliorul sed iobagi din incredință ascotoru, și, recușorul ce o lăta elu atunci la cancelarii de curte Tras' Iam în ceteștiene mea. Urenca baniloru ce se plătau dominiu, la sierbitorilor, deci sporei și aspira robotei, precum și prestențele de bani și ce formular atât oficiului domnilor cită și căi campani prilej urmărtă sub duplice specie, mai cu săma, arendacea dreptul de carmarită și damește ce se escusă d'în astă formă gravamele, a caror lucare île au cerutu grăvinația și mai de demultă, dară desculțitate în 1782, și 1783, se plangau astă în tieri cătu și la Viena' Cauza' întreagă și impregnără și ce referusea la ea ară formă o materie abundentă pentru o desertăre douădată, el iată în astă articol cante să atingă numai pe scurtu punctele principali ce voră lumini' a spăra starile estinții.

In tăcă trei domiliu camerali de Zlatna, amine în colu de sun, de mediușeu și de jout, din temponi vecchi, se pri urmăru făstă unu exercitii săntinatuit, prin ușă că dreptul de carmarită s'a datu comandorii saten pentru responderă unei tase ameștezute, astă-să cu dupsa depărterea tassei să aibă libertate fie-caro locuitorin a si-castigă și a cumpări veciul necesar de la place și unde voioase, afară dincașă. Li s-a concesu a ferbe Vinarsu și a lu foșot să a lu vine.

In an. 1778, sub nume de *dolgoșia* s'a introdusu taci' vindeci de vinu, anume 1½ cr. pentru fie-care

ridere de vinu de vendare și 1 cr. pentru fie-care cu pachet de viarsu; dară astă taxă o respondau numai acei locuitori ce se occupau de vindearea vinului, toti cei lăi locuitori erau liberi a se ingriji de castigarea vinului necesarui, asiadă aveau dreptu, dupa usala veduri, a vindre scule de lemn în schimbă pentru viu.

In an. 1781, s'a intemplata mare schimbare în astă privință.

Unu capitolu de la caloreti en numele Aron retrăs d'in siervită, faci dominiul imbiare, ca dreptul de carmarită și o desătui în arendă pentru care va respunde pe fie-care anu 12,000 fl. Dară astă osu, precum se vede, nu făsă bine oobă; căcă nu potu soli niči rată d'en primul patrău al anului, d'acca se luă de la elu vîndă, și pe astă sunnumata adeca 12,000 fl. se decide pe siese astă continută la doi amatori cu numele Mariano Bonapart și Martinu Patrian.

Se poie uisoriu intilegă că acești speculații nă intrelăpătă a storce cătă mai mare folosu și dobândă d'in arendă, și apăsă oca intrebăntătă mediușolet ce se potu cungela, unde au potu, neconcedindu, la calitate, an cu patru vîna și viarsu, estimă, și lău vendutu scumpu, cupă de viu cu 10 cr. și mai multă, de viarsu cu 24 de cr. (mane de arendă se vinde călău d'antău în 6 lă dusole cu 14 cr. *); viarsu lu camperu estimă de la coi în la ferme, locuitorilor lu lăi opriți tăcău de grubu de schimbă (a vindă aparte de lemn în schimbă pentru viu), pedepză pe cel ce și-a făsă vînu în legi pre calo, și comisera în contra locuitorilor mai multă sanpiri de foiloni astușia.

S'a intemplata și aocea cancaz arendatoru cu ocașunie serbarei Paschioru a secestrat cu preveriata, nisec vînu ce s'a transu d'in Abrudu preotioru din Abrudul, pentru sierveră santei liturgii.

Usioru se pôdă indupă că asemenea casuri au asuprit în mare masură și amărta neînțepta pe locuitori, pentru dăndeală ce se oscara, căcă în locuință stăret provintătoare de mai nante se introducea arendă.

Nemulțumirea creațorială române în fin în opusutine faptică. Campanii aveau una dreptă vecină consacrată prin oca și privilegiu, căcă cu ocașunie tergorilor d'in măjă fie-care locuitorin avea libertatea d'în viu, mă comunitatea potă luă și o vama mică de la venditorii străini. Aredatorii, pînă cu se impedește dăncușe dăncușe ce se escusă d'in mușă împregnără, la 24 mai 1782, transmiseră la Campanii două individi inarmati cu pusei și cu astile, cari se umbre prin terga cu paditori, și se împedește ecosele comise de popor. Astă despășușine a arendatorilor, a fostu a provocare fată cu poporul care si alimutriu era forte încărită a supăra lor, deci cunda unu individu calare și inarmat Isacu Cosionatu ce calașu cu unu fierar crisanian, ascuștu ce bață o ce o avea a mană, sparsu fundul, unei batu de a arendatorile, pe cunda celu lău dividu, cu numele Verianu se certă cu una iobagia d'în Notranys, acestu d'în urmă, cu ajutorul mai multor tineri, urmă esemplului cu lede crisaniană.

* Unu video Traș a cîștei părte d'un anu d'în Ungaria, deosebit videtur făcătă de căci, Edes Cser, cîștei anu d'în 1845, apăsă la părte de Ungaria' dăna două moșteni, ascuștu d'în urmă ce numește în Tră patrăt, cîștei părtemi astă a făstă ante de 1845.

F O I S I O R A.

Studie limbistică

I.

Cuvinte române în limba paleoslovenă.
(Urmare)

R. 138. Gorjeli ardere rom. dogorescu torro

scr. gharna, send. garoma, itico garomă car.

R. 138. Gospođari domeniș rom. godopordar.

M. — Români al domui și nici nu folosen pre gospodariu slavici. B. Manu și disertatină s'a încercată a deducă acestu cuvintu d'în hapse si dare, căsă candu și fi se spătar, dar n'avea trebuită acestu cuvintu.

R. 140. Gorjeli ardero rom. gata, gaten, alb, gati; de origine disputativă în Slavische Elemente im Rumanischen vocem comparantes cum goth. gutanjan facere.

R. 140. Graþita rapere, rom. graba festinatio alb, grabit rapio, graþita præda conf. lit. grébt, let. grábla, gothic græpian, večna germ. sup. grifan, anglois. grifana, večna germ. inf. grifa, scr. grábla capere.

R. 140. Graþbia rapina, avaritia mal, grabolje

peșton rom. grébla. M. Si în magiara este gerezelye.

R. 140. Graþina horus, grădina, hortulans

si grădina se perepe, mal, grădăz. La acesta me miru,

de ce nu însemna M. grădină, gradinaria si gardianu-

nostru. In privință cuvantul gradina si garda se potu confundă pînă Diez (I, p. 213) urmatorei: gradino, ital. spaz, jardín, pg. jardim, prov. jardi, gardi, jorzi, frane, jardim; vecchi germ. sup. garto (genit. si dativ. garin) vecchi germ. sup. este si garde, de origine gard. umlautum, goth. garda locuinfia, Rom. gard dice Diez ca și goticu. Ce se atinge de gradinaru aceea's și formatu d'in gradina si nu face nici cata grătute.

R. 141. Graþul stabulam, bulg. gráza rom. grădupe.

R. 141. Graþu cantu rom. graju sermo, mal. graji vituperare serb. grajim loquor, grajenu crociare, gro crociare.

R. 141. Graþula accersu, rom. gramada, M. aduce cuvintu d'în malo dialecte slavice. Altu-

camu si în magiara este: grămdă.

R. 142. Graþun terminus, al. granica lit. gro-

nioue granita, germ. Gränze, M. Germania in tem-

plată mai noua seria mai deasă Grenze cu e deasă ze-

P. 143. Graþina collare rom. grivina diec M. — Ma' aceasta cuvintu mi e de totu necunoscutu.

R. 143. Graþa gr. γράψει horror, rom. gróza;

Graþana rom. grózava.

R. 144. Grohotă sonitus rom. gróhota grunus.

P. 145. Grăbă convulsio, qua corpus retro flectur, nel. grba curvitas, gibbus rom. grăbă.

P. 145. Grăbă dorsum, rom. grăbă curvus, grăbă curvo, alb. karbăt.

P. 146. Grăbă græcas gotie kreka, alb. grék; notă lit. gríks, let. gríki rus. гречка rom. гръбък полigonum fogiferum, lit. saraceno, franc. sarrazin.

P. 146. Grăbă galta, rom. grăbă gurges, riv. vad. ser. gr. gir vox.

P. 147. Grăhiti contrahere nel kręć, kręti serb. gréti, gréti, magiar. grécs rom. кръстък torqueo, 3rd-pers.vn contrah.

P. 147. Grăhici torsio stomachi, cura nel grăză dysenteria, serb. grăză rom. гризъца cura, grăzesc, curc.

P. 147. Grăhici peccatum, rom. grăni mendum.

P. 147. Grăhici a scopo aberrare, rom. grăsesc peccare.

P. 148. Grădă trabă nel grăda, serb. crontă grida, grida, grida magiar. grénd; bua trabă nel grédel magi-

gerogromynd grăbăglben.

P. 149. Grăpă lacertia nigr. λακτίσαι, λακτίσαι rom. gusteră guteră.

P. 150. Gughuans γούγουας, mussatio rom. ghu-

rușis insecte gălăzăbaus.

(Va urmă)

nulu, si astă multimea iritată sparte fundurile tuturor butilor arădătorilor, vinula curse, și judele comunei Arădești-Mare Dumitru Todea, care temeră de fată, numai cu mare greutate a putut refuza populația de la continuarea eșecelor și anume de la eruperea în pînătice arădătorilor.

Numărata estește și-a avut urmăre serioză. Arădătorii nu vorau să mai contină vinulera visoului în Campeii și în domeniul de sus; caușa a devenită în anul tezauriștilui reg, și d'acolo la guvernul reg, a datu anșa la mai multe debateri, pana când prin retragerea arădătorilor, în luna lui aprilie 1783, domnișoara evanghelia a luat a mană vinulera, dar' prin astă schimbare iobagii n'au dobandit nimic.

Cu astă ocazie guvernul reg, a ordinată investigația anterioră ecesului din Campeii, și spre scopul acestuia în primăvara anului său a constituit o comisie, care înființă și lucruri sec., întemeiată pre 23 de iudicii mai vînoați din domeniul de sus. H. se face procesu în atea unui seconciu dominiu, unde cîntre se eliberau sub garanție pentru castigările de atestate, alii se condamna parte la tomitate, parte la 50 și 99 de bate, si cinci la moarte, dar' pre cesti d'ea urmă i obligea de la moarte guvernul reg, și schimbațele pelepe în întemeiată de unii său doi și 25 de bate la fie-care patrău de anu. Dau's comisie prin ecesului numită a estimată la 8705 1/2⁴⁴, cr., și respunderea acestui sume s'aruncă a supră locitorilor dominiului de sus, astă, făcă cea pe lungă contrabuțenie cu sună detoritor, și solvăză 33 cr. după una florala, și în acestă modă s'alcăzăssă în de sau judecata II. 23. cr. ce au incursu în casă dominiul, era cea lăta a remasă în restanță. Cumca la ecesului de vînu susunătă intempiata la Campeii, a fostă de fată si Horă, și la luate parte însemnată ea, acrăște a de scurză; dar' cea fosta a între cei condamnati? și ce pedepă I. s'ar crăita? acela's nu se pomenește în memoranda de Sibiu, ce se tiene, de colecționei lui Eder, și în care acestuia se amintește pre bătătoare anterioare. Atâtă- și de securu, cumca în primăvara săului vîntură 1784, nouă comună se teie de domnișoara orăiale de Zlat'na transierea cătă-vă deputați la Vîna'ș, între care și si Horă, să se planga în contur' urmărlora numiți judecați și să vînă videcăse și în altora gravamine, și de la cancelarii de curse primăria respusă la 13. aprilie 1784, cumca se vînă scută contur' investigației anteriori, pana candu le părtăce pînă se va decide a supră desclinișorul planorii și cereri ce le-au asternut în anii de mai' nante.

Astese cereri și recuse descurde le-ao asternută iobagii domnișoara orăiale de Zlat'na, la pră' năt' cură în anii 1780-81. 82 și 83, în contur' desclinișor apesară si nedreptării, și tîră aceste sunt însărate în etrasu în opale cancelariei de curte numită "Inquisitoria Zalathomensis" ce conține 38 de cile, și descrie întu'num mode pră triste stăvă nedreptă a numitei iobagi, a desclinișorul gravamine și o apăsa, a trausorilor s. a. Adc, pentru angustimea locului nu se descură mai pre largă zonă compu: numai atâtă-însemnată desclinișor plangeri compu: 99 de parte și tîră sunt înzisate în 13 clase. Între aceste clase 12 cuprind măre parte gravaminele vecchi religioză și le meșteșiră. Pentru a caracteriza justiția'd'atuci la Transilvaniei se d'ajunsu a aminti că în fine anulă 1784, candu erupse lumina Horă', tîră secole gravamine și nevindecate, ma guvernul se ocupă de ele încă si în anii 1785 și 1786, dar' ce în rezultat? am cugotău și că n'e de lipă se scrutează sfîndu că acești evenimente și dapa lumea lui Horă', dar' pomenește ca faptă interesante cumica informațiea guvernul reg, cu totle actele ce se teneau de acesta casă, sa retaci să se perdi în anii 1785-86, și astă probabilmente nici n'au potu să alău casă' vr'ură rezultat dupsa aceea. Dar' nu sîntă indoiște că cumca avea factorie principală la escra' secord sangerioză a fostu nevindecare gravaminei iobagii în decursu d'atati ani tragănește fară de cipăta.

Ala duoble factorie principale a fostu fară îndeodă resuțintă conscripție militara de la 1784. Horă' si conosci se deputați ajungendu de la Vîna'ș casă, - ceteva lunc după aceea s'publica în tîră o ordonanțe de curte ca datau 22. maiu 1784, care exprimă, cumca cei si se vor alătu (tâl) membru corporali cu intenția d'ea se subtrage de la recrutatane, vor fi aplicati la caruță și la tunuri. Aceasta ordonanță s'acțiu si în plăta de Alba-Julia, - dar' Romanii său înțelese bine, si au splătitu' cumca — său probabilmente amagiti de ce-o popi fanatici — imperialu voiesc, ca iobagii să se inscrie de outasi, astă-felă vor scăpa de scrierile iobagesci, de sarcinile comitătășii și în acestă modă luandu de boala voia armă, și spre imbutușită sîrcea lor, si dîră si-vînă crastă și proprietăți de pament. In urmarea acestei, satulu Hercepe d'acuția Albă de josu, în vîră numiștui anu, transierea deputați la

comisariata de reșebul Ortenstor în Alba-Juli'a, cari declară cumca satulu întreg și gală' a hărma pronunci'a impeachetură și se lască spre acela's. În diu' determinație sprie scopul acastu' de către comisariu de reșebul, numiștui satu condusă de popi sei se infăția comisariu, și conscripția s'ântempiata; dar' locuitorii numiștui satu se transiere cătra casă ca amonestarea cumica pana ceva să se pronunță imperaticea pentru a lău armecă se fiu in pace, și să împlovesc tîră detoritoriale și scrierile către domeniul de pament. — Dar' fain' evinențialul său, si poporu' nu numai din Alba' de josu si Uniad'or' ci și d'in alte comitate alegeră cu multimea său la Alba-Juli'a său în altă oficioteca militară ca să se înzice imbiindu-se spre prinderă armelor, cesa și s'ântempiata în mal multă locuri; dar' pretozineană s'are recuperat amonestarea susunătă ca se fiu acuturate depăina către domeniul de pament. — Dar' atâtă- și adverzator, camca astă procedura a răsfici s'ântempiata făcă de impotrivă pră' nația, și mai apoi se supinsă în urmăre întrevînute guvernul reg, si s'ă publicata în tîră intregă cumica conscripționă sunt nevalide, deci iobagii nu ascunde de domeniul de pament, și ad'implinăsca scrierile ce detoresc: dar' de altă parte nu se poate denegă, cumca acești a cascătior o înflinția clătinătoră a spri' popularul, și a lumanătă denegăsca scrierile către domeniul de pament, dar' pe finea lui septembrie să' restituie linioane, cesa se pote consideră de avangardă' vorborii ce erupe curundu. Conscripționă, soță's militare, cea în cîtu'va se sonderă de produliniu resolu' lui Horă, dovezi trișă' împarschare intră guvernul oilei și militare la Traisid, cesa ce s'ă manifestă astă de fatală în decursul reșebilor tîrălor; dar' starea cauzei nu și nici de către preum o deserie constele Teleki, ale căreia cumca soția' s'ar fi ascunsă din atuația tîrălor în contur' domeniului de pament, și cumca soția' ară' s'fosta în legatura cu unu planu mare militară d'el' ofițierul o conscripționă militare astă în Ungaria' cătă și în Transilvania' cea ară' se trebuia să se incuia la 1. dec. 1784, cu scopu ca să se imbuște sistemul granitătorilor militari, dar' erupendu resolu' tîrălor remata planu' int' atâta.

Așa returnăsu la scenele principali a la drame sangeroase.

Francesca Szilagy i.
(Incheiarea va urmă.)

R O M A N I A .

Repusului Senatului la Discursului Trounului.

Mercurii la 2 ore după amăndu-i, Senatul în corpore a avut onoare să prezintă adresa sa înaintește Sală Domnitorului.

Inaintește Ma să primiu în sal'a Trounului Corpului Ponderatoriu, inconjurătă fiind de Ministrul și se de cădă sa militara.

Domnul General Ionu Florescu, anteriu Vice-președinte alu Senatului, a cîtitu următoarea adresă:

Pră' Inaltate Domine!

Senatul Românici a clătinat, cu tîră' intreagă, patrioțiiu discursu adresat de Înaltimea Vîstra către întrunitele Adunări Legislative, în diu' deschiderii constituționalei loru sefuni.

Senatul, petrușu de inaltă' si delicate' sa misfuna cei în dău noile instituționi, fară de a mai arunci o ochire retrospective asupră evenimentelor din trecutu, și a împrejurării loru care să impedească organizașiiu desvoltările instituționalor tîrăi, la place mai bine a concentră tîrăi egarterale său aspira' prezentului și viitorului României, carci a Maria Vîstra, tan' pră' sanctioanei înțregie Natuș, ati scutu' cu atâta' energie, inteleptu' si patriotismu a-i deschide o nouă era de prosperitate.

Asă, astă mecanismul poterilor Statului este complectu, si coprindu în sine tîră elemente de libertate și de stabilitate nerupare unei grabniciose și serioze organizașii.

Totu' depinde dar' de la armonia ce negrescău la domini' intre aceste corpori.

Senatul este gelosu. Pră' Inaltate Domine, a ve probă că, petrușu de asemenea simțintamente, ca apăratorii alu baselor constituțive ale noștror noștri instituționi, va fi pururea celu mai devotata Trounului României.

Inaintește Vîstra, chiedemă la vîția politica tîrăe clasele societății noștri, rezolvendu cestinăa socială, ati inclusu' era discordatorul a uclorii si a luptelor de partid, si ati reintrodus stramostisă' fratie.

„Resplătirea unui asemenea rezultat, In-

naltimă Vîstra o veți gasi în insu'-si satisfacție ce dă consecinția unei detori implinite. Acătu' resplătire o gaști, Pră' Inaltate Domine, si în unanimitatea cu casă Natușea a respinsu la apelului Inaltimă Vîstra, si în recunoșterea nouului Statutu din partea Înalțimă Porti și a Poterilor garante. Augustii monardi, dandu acesta nouă dovada de inaltă' loră bontă pentru România, au castigat titluri neprescrisibile la recunoșterea ei, si exprimăndu acestu sentințe, Senatul nu este decât credinciosul organu al recunoșterii natușinei.

Cercetandu cu scumpetele sirul reformelor severitate si a legaliștilor promulgate de Inaltimă Vîstra, in acusta din una perioadă de siepte luni, Senatul constată că Inaltimă Vîstra nu poate face o mai intelectă si mai patriotică intrebunțuire de excepțională poteră ce v'ă incredință. Natușea prin plebiscitul din 19¹⁹, mai,

„Urmat, Pră' Inaltate Domine, pe calea ce v'ă deschise vîntoia' natușinei, si vîti gaști tot-d'au'n Senatul gașta' a contribu, în mărginile competenței sale, la tot ce poate interesa si consolidă Statul Român.

O cestinu la care Senatul, ca si tîrăa' tîră, tîră ca la o cestină adverzator natușine este acoasă a monasticilor patente: dise inchiinate. O imprenata parte a teritoriului României, nu mai potuendu renunța în multă comunitate străină, cestinu' si oltură' prin legiu' din 13. decembrie, anul 1856, iar în privința negocianților ce vor fi si da, o data, pentru tot-d'au'n, locurilor sante, Senatul imprenă eu tîră' si lută, este de mai multe incredințătate de bunul rezultat, cei dobândi, că-cti, cînd mai bine de cătă Maria Vîstra cusesse mijlocile binei, precum si sentințințele de pește de care România' a datu tot-d'au'n probe biserice ortodoxe in Orient.

Senatul nu mai putu a apreciu' cugearele emise in discursale Trounului in privința cestinieci rurale, definitivu rezolvata prin proprietățile tîrălor, si legiu'ndu' despăgubire a proprietarilor pus' sub garantia si sub seculu' onorei Guvernului si a tîrăi. Cestină astă' resolu'va, va produce infrânta, intre tîrălor plugaru' proprietari; ear' proprietatea, astă' a unui cătă si a celui-l-altu, devine absolută si sacra, atribuite de care ea se bucură in tîră lumenă civilisată, ca una ce este celu din urmă rezultat alu inteleptu' si activității omenești.

Dupa ce ne am îndepărtu' sacă' dictorie de a felicită pe Maria Vîstra pentru reformele si legiu'urile cu care ati dotu' tîră' int' unu de statu de tempu astă' de secolu', nu ne ramane, Pră' Inaltate Domine de cătă, Va rog se contătă pe celu mai devotata concurență la Senatul, cari va fi norocită a contribu la conținuarea marci opere ingenu' si atâtă inteleptu' si patriotismu de Inaltimă Vîstra.

Senatul nu va perde nici o data din vedere, că misfunea cu ea mai importantă este aceea de a inconjură Trounul de totă garanție, ce potu asiguri tîrăi' tîră' si stabiliște noștră autonomie si a marilor principale ale egalității si civilizației moderne.

„Să trăiească România! „Să trăiească Aleșu' si reformatorul ei, Alessandru Ioan L."

Presedintele Senatului, Nifon Mitropolitul Unghro-Vlahiei.

Vice-Presedinte, L. E. Florescu.

Secretar, A. Terachiu, Catargiu.

Nr. 61, Ianuarie 13. 1865.

La acesta Inaltimă Vîstra a cestit următoru' respondu:

„Pră' Sfântă Pară,

„Domenilor Soților,

„Primit multumirea male celiu' vîlă pentru drepata de actul astorului.

„Concursul ce mi' fragadu este garantă' cea mai bună a consolidarii instituționalor si libertatilor noștror publice, si a prosperității si private a României.

„Nici o data ca se numi, tîră' nu a avută trebuința de a inteligește mai strînsa si mai sincera intre Corpurile mari ale Statului.

